

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець
К.В. Гончар
09.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Інклюзивне навчання та психолого-соціальна підтримка учасників освітнього процесу з використанням цифрових і допоміжних технологій»

Розробник(и): ФОП Гончар Костянтин Вікторович ЄДРПОУ 1977306973

Рецензент(и): Фізична особа підприємець К.В. Гончар

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Цифрові та допоміжні технології відкрили нові можливості для дітей з особливими освітніми потребами: програми читання і синтезу мовлення, адаптовані цифрові підручники, візуальні розклади, онлайн-логопедичні вправи, платформи для дистанційного консультування психолога. Водночас цифрове середовище несе ризики кібербулінгу і перевантаження, а онлайн-навчання ускладнює супровід. Програма поєднує організацію інклюзивного навчання і психологічної підтримки за чинними вимогами з практичним використанням цифрових і допоміжних технологій та профілактикою кібербулінгу.

Цільова група: Учителі інклюзивних класів, асистенти вчителя, учителі-логопеди та дефектологи, практичні психологи, соціальні педагоги, класні керівники, члени команд психолого-педагогічного супроводу, координатори дистанційного навчання.

Професійний стандарт: «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), «Асистент вчителя» (2024), «Практичний психолог закладу освіти» (2020), «Вчитель-логопед, логопед» (2024) - за посадою слухача

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма реалізується дистанційно

на цифрових платформах: відеоуроки з демонстрацією допоміжних технологій і сервісів, інтерактивні завдання, розбір випадків, самостійна робота та підсумковий цифровий продукт (адаптований матеріал, план супроводу онлайн). Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення інклюзивної, психологічної та інформаційно-цифрової компетентностей педагогічних працівників: організація інклюзивного навчання і психолого-соціальної підтримки з використанням цифрових і допоміжних технологій, безпека дітей у цифровому середовищі.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати порядок організації інклюзивного навчання, рівні підтримки, індивідуальну програму розвитку та роль команди супроводу
- освоїти допоміжні технології та цифрові засоби адаптації навчальних матеріалів для дітей з різними особливими освітніми потребами
- опанувати онлайн-інструменти логопедичної та корекційно-розвиткової роботи і дистанційного супроводу
- освоїти цифрові форми психологічної підтримки, консультування і кризового реагування, травмоінформований підхід
- опанувати профілактику кібербулінгу, безпеку дітей у цифровому середовищі та алгоритми реагування
- організувати взаємодію команди супроводу, батьків і фахівців через цифрові канали з дотриманням захисту персональних даних

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- інклюзивна компетентність (B1)
- інформаційно-цифрова компетентність (A3)
- психологічна та емоційно-етична компетентність (B1, B2)
- компетентність командної взаємодії та педагогічного партнерства (B3)
- корекційно-розвиткова компетентність фахівців супроводу
- здатність забезпечувати безпеку дітей у цифровому середовищі

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі зможуть організовувати інклюзивне навчання і психолого-соціальну підтримку за чинними вимогами із застосуванням цифрових і допоміжних технологій, адаптувати навчальні матеріали, вести дистанційний супровід і консультування, запобігати кібербулінгу та захищати дані дітей.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проектній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЕКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: інклюзія, асистент вчителя, логопедія, психологія, соціальна педагогіка, протидія булінгу, медичний

супровід. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; слухач обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

Перелік тем модулів не є вичерпним: суб'єкт підвищення кваліфікації поповнює його новими темами, які включаються до модуля відповідного напрямку. Перелік у цьому документі наведено станом на 09.10.2026; актуальна редакція розміщується в розділі «Важливі документи» програми на платформі «Вектор» і оновлюється в міру поповнення.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Інклюзія	17	1	1-29	2-30
2	Асистент вчителя	6	1	1-29	2-30
3	Логопедія	2	1	1-29	2-30
4	Психологія	10	1	1-29	2-30
5	Соціальна педагогіка	3	1	1-29	2-30
6	Булінг	3	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	41			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Інклюзія (17 тем)

1. Асистивні технології в інклюзії: інструменти для вчителя та учня.
2. Адаптація та модифікація освітнього середовища. Способи подання інформації та вивчення предмету дитиною з ООП.
3. Формування елементарних математичних уявлень у дітей з інтелектуальними порушеннями. Інклюзія.
4. Безпечний онлайн простір для дітей з інтелектуальними порушеннями. Інклюзія.
5. Особливості прояву порушення у фізичній сфері дітей з ООП. Формування навичок застосування методів та прийомів ЛФК.
6. Лікувальна фізкультура та ритміка - ефективна корекційна складова інклюзивного навчання
7. Використання мнемотехніки в логопедичні роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення.
8. Інклюзія партнерства: правова підтримка родин, що виховують дітей із ООП
9. Базові навички та принципи взаємодії в інклюзивному середовищі.
10. Головні аспекти в організації інклюзивного навчання. Принципи командної взаємодії.
11. Інклюзія. Створення дружньої атмосфери для дитини з ООП у колективі.
12. Інклюзивна освіта. Складові ефективної взаємодії.
13. Супровід дитини з особливими освітніми потребами в ЗЗСО.
14. Ігрові технології в інклюзивному навчанні
15. Сучасні підходи навчання учнів з ООП. Інклюзія.
16. Інклюзія з нуля
17. Кейси організації інклюзивного навчання. Нормативна база.

Модуль 2. Асистент вчителя (6 тем)

1. Моделі адаптивного навчання: інклюзивні та профорієнтаційні рішення для школи сьогодні.
2. Інклюзивність у класі: як адаптувати цифрові інструменти для навчання учнів з руховими обмеженнями
3. Поведінкові виклики в інклюзії: що робити вчителю без фаху психолога.
4. Управління поведінковими викликами в інклюзивному класі: методики позитивної дисципліни.
5. Ключові показники та методики ефективного вчителя. Умови якісного підвищення кваліфікації.
6. Робота з учнями з ООП: Стратегії викладання та індивідуальна підтримка в інклюзії.

Модуль 3. Логопедія (2 тем)

1. Як грати й навчати одночасно: логопедичні ігри для уроків.
2. Сучасні методи логопедичної корекції: що варто знати шкільному вчителю.

Модуль 4. Психологія (10 тем)

1. Ресурсний педагог: практики резильентності для щоденної роботи в ЗЗСО.
2. Психологічна стійкість педагога
3. Емоційна сила педагога: інструменти, що допомагають працювати в нестабільних умовах.

4. Емоційна компетентність педагога
5. «Формування екологічної свідомості учасників навчального процесу методами арттерапії»
6. Методи роботи з небажаною поведінкою учнів: навчання, підтримка, взаємодія
7. Ефективні способи врегулювання поведінки учнів різних вікових категорій
8. Створення моделі сучасного уроку: від традицій до новаторства, від теорії до застосування.
9. Психологічна складова НУШ. Формування відповідальності учнів за себе, свої дії та своє життя.
10. Створення стимулюючої навчальної атмосфери: використання позитивної психології та мотиваційних стратегій.

Модуль 5. Соціальна педагогіка (3 тем)

1. Елементи ненасильницької комунікації. Як використовувати на уроках у закладах освіти
2. Ефективне навчання. Методологія щасливого вчителя.
3. Протидія стресу та підвищення мотивації

Модуль 6. Булінг (3 тем)

1. Булінг у 9 класі НУШ: розпізнати цькування, провести розмову з класом і задокументувати випадок за протоколом школи
2. Етично-толерантне спілкування. Нетикет у закладі освіти.
3. Соціальні мережі як інструмент вчителя. Запобігання Булінгу.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Інклюзія

Мета модуля: Підвищення кваліфікації фахівців щодо створення підтримувального освітнього середовища.

Завдання модуля:

- Методика адаптації навчального матеріалу для різних нозологій
- Опанування навичок командної взаємодії в межах закладу
- Робота з родиною дитини з ООП: підтримка та консультування
- Створення сенсорних зон та ресурсної кімнати в школі

Модуль 2. Асистент вчителя

Мета модуля: Розвиток професійних компетенцій асистента щодо ефективного супроводу дитини з особливими потребами.

Завдання модуля:

- Вивчення технік модифікації та адаптації завдань під нозології
- Опанування методів позитивної підтримки поведінки учня
- Взаємодія в команді фахівців та співпраця з батьками
- Використання засобів альтернативної та додаткової комунікації

Модуль 3. Логопедія

Мета модуля: Удосконалення професійних навичок фахівців щодо подолання мовленнєвих порушень у дітей.

Завдання модуля:

- Опанування інноваційних технік логопедичного впливу
- Методика роботи з дітьми з комплексними порушеннями розвитку
- Використання ігрових та цифрових технологій у логопедичній практиці
- Консультування батьків щодо розвитку мовлення дитини вдома

Модуль 4. Психологія

Мета модуля: Підвищення психологічної грамотності педагогічних працівників для створення безпечного середовища.

Завдання модуля:

- Вивчення алгоритмів психологічної допомоги учасникам освітнього

- процесу
- Методика розвитку емоційного інтелекту в учнів
- Профілактика професійного вигорання вчителя
- Опанування стратегій конструктивного вирішення конфліктів

Модуль 5. Соціальна педагогіка

Мета модуля: Удосконалення навичок соціальної діагностики та ефективного супроводу учасників освітнього процесу.

Завдання модуля:

- Опанування методів шкільної медіації та вирішення конфліктів
- Методика роботи з дітьми в складних життєвих обставинах
- Профілактика девіантної поведінки та правопорушень
- Розвиток соціальної активності та волонтерства в школі

Модуль 6. Булінг

Мета модуля: Формування в педагогів стійких навичок створення безпечного та дружнього освітнього простору.

Завдання модуля:

- Вивчення законодавства щодо протидії булінгу та відповідальності
- Опанування алгоритмів дій при виявленні випадків насильства
- Розвиток навичок безпечної поведінки в інтернеті (кібербулінг)
- Організація системи превенції та моніторингу в колективі

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошчина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.

3. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошчина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с. : іл.
4. Бріер Д., Скотт К. Основи травмофокусованої психотерапії. Львів : Свічадо, 2015. 448 с.
5. Вовняко Т. С. Розвиток творчих здібностей. Заняття з елементами тренінгу з підлітками. Психолог. 2015. № 9-10. С. 27-28.
6. Горбунова В.В. Психологія командоутворення ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир, 2014. 379с.
7. Горленко, В. М., Луценко, Ю. А., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2017). Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709623/>
8. Горленко, В. М., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2018). Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : методичні рекомендації (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713246/>
9. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
10. Двіжона О. В. Психологічна служба в закладах освіти: навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI, 2014. 400 с.
11. Діброва А. Розвиток креативності на різних етапах навчання. Психолог. 2015. № 7-8. С. 4-11.
12. Думанська Г. Як чудово мислити. Заняття з елементами тренінгу для учнів 4-х класів. Психолог. 2015. № 3. С. 14-15.
13. Екстрена медична допомога / За ред. Г.Г. Рошчина. Київ: Поліграф. книга, 2009. 138 с.
14. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350-360.
15. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350–360. URL: <https://rucont.ru/efd/518381>
16. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oipopp.ed-sp.net/?q=node/76861>
17. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт.кол. за ред. Панка В. Г., Гаркавенко З. О. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
18. Інформаційні матеріали на тему психологічної допомоги для дітей та дорослих в часі війни. URL: <https://k-s.org.ua/coping-war/>
19. Калініна Л. М. Реформування освіти в Чеській республіці. Вересень. 2013. № 1-2 (62-63). С. 10-24.
20. Карікаш В. І, Босовська Н. А., Кравченко Ю. Є., Кириченко С. А. Основи психологічного консультування у позитум-підході. Черкаси, 2009. 52 с.
21. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
22. Ломакович С.В., Панченков О.А., Терещенко В.М. Участь у проєкті PISA як потенційна можливість побачити вітчизняну освіту без «прикрас». Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2015. № 11-12. С. 19-23. URL: <http://surl.li/edkle>
23. Максименко С. Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. Психолог. 2005. № 1. С. 19-22.
24. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1 (60.1). С. 80 – 84.

25. Методично-прикладна діяльність методиста-практичного психолога щодо розвитку адаптивної поведінки школяра: матеріали з досвіду роботи Т. Б. Артеменко / за ред. Л. В. Жеребньової. Черкаси: ЧОІПОПП, 2010. 114 с. Іл.
26. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.
27. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. Психологія і суспільство. 2016. № 1. С. 96-112.
28. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень За медичні права. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
29. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В. С. Тарасюк та ін.; ред. В. С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.: рис., табл.
30. Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: Дубровська Є. В., Ясеновська М. В.; редакційна група: Алексеєнко М. К., Дендебера М. П., Соловійова О. Д. Київ: Huss, 2011. 96 с.
31. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК / за наук. ред. В. Г. Панка та І. І. Цушка. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
32. Повстин О. В. Інтеграція знань як один з дидактичних принципів сучасної освіти. URL: http://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/povstyn_10.pdf
33. Порошенко М. та ін. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
34. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) : наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за №111/34394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text>
35. Сак Т. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник Київ: СПД-ФО Парашин І., 2011. 101 с. URL: <https://cutt.ly/lnUhQDL>
36. Стрельников В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. Постметодика, 2010. № (6)97. С. 15-21.
37. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: психічна саморегуляція. Вид. СЛОВО, 2020. 136 с.
38. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. 407-416.
39. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
40. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. Молодь і ринок, 2012. № 12. С. 136-139.

Додаткова література:

1. Борисенко В. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підхід. 2017. URL: <https://bit.ly/3hxpBSJ>
2. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
3. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос/ пер. з англ. Дмитро Кожедуб. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.
4. Скидан М.А., Євдін О.М., Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарев О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних,

несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка, 2007. 92 с.

5. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
6. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.
7. Шість цеглинок методичний посібник / упор. О. Рома - The LEGO Foundation, 2018. 35с. URL: <https://cutt.ly/b0zhk4l>
8. Штомпка П. Доверие в эпоху глобализации. Социальная политика и социология. 2006. № 4. С. 8-15.
9. Як підвищити креативність? Тренінг, спрямований на формування креативності. Шкільний світ. 2007. № 23-24. С. 19-35.
10. Adizes I. Corporate Lifecycles: How and Why Corporations Grow and Die and What to Do about it. Englewood Cliffs., N.J.: Prentice Hall, 1989, 384 p.
11. European Diploma in Psychology: Draft Proposal prepared for consultation from the EuroPsy2 Project Group. Version 2.7 revised. October 2003. URL: <http://www.europsy.eu.com>
12. Heick.T. The Characteristics of a Highly Effective Learning Environment. URL: <http://surl.li/eakxu>